

Barcelona 6 de setembre de 1929

La Quella de la Torratxa

ANY LIII - 2619 - 15 cts. - Atrassats, 30

El planeta s'enfada

Si has de rodar gaire estona em posaré una gorra de cop!

Els millors discos
són els de

La voz de su amo

Companyia del Gramòfono
S. A. E.

CICLES - MOTOS
ACCESSORIS
ESPORTS

SANROMÀ

Balmes, 62 · BARCELONA · Telèfon 12303
CONSULTEU ABANS DE COMPRAR RES

Hotel Orient

El més ben situat
El més sèrio
El millor servei

Rambla Centre, 20
BARCELONA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flujos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (aariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florinosos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrotllament, tractament i guariment de les dites malalties.

Si voleu menjar bé
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

Mai les càpsules peruvianas Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les **BLE-NORRAGIES** (purgacions) **GONORREES** i tots els altres **FLUIXOS** de les vies urinàries, per **CRONIQÜES** que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: **SEGALA**, o a l'autor **A. BORRELL**
Comte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - **BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Nit de revetlla

DISSABTE i al Palau d'Agricultura. Gran gentada. Quelcom imponent. La gent no podia donar un pas. Però això no és una frase; és un fet. No es podia pas avançar, ni retrocedir a voluntat. Calia cedir, deixar-se anar blanament als impulsos d'una multitud vagativa que volia anar i no sabia on. Pujaven escales per pujar-les. Les tornaven a baixar per fer alguna cosa. Anaven i venien seguint moviments rítmics i certs desigs de bellugar-se... Veiem com tot d'un cop la gent volia anar cap a l'esquerra. Per què? Què hi havia a l'esquerra? No ho sabien. Llavors, com una ona furient, es deixaven anar a un recó, i en arribar-hi, es trobaven que no hi havia res. Tornaven en darrera, endavant...

—Més fort encara que la nit de Sant Joan — deien uns.

—Més fort que mai — deien altres.

Es tractava d'una revetlla organitzada per la Junta Directiva de l'"Associació de la Premsa", i a profit dels periodistes. Sempre està bé aprofitar-se de l'alegria de la gent per aconseguir ingressos nous per una Mutualitat. Aquells llargs cartells, prometien l'"oro y el moro". Naturalment, la gent sentí curiositat d'anar-hi. Era molt el que es prometia, i valia la pena d'aprofitar-se'n. Per una mòdica quantitat hi havia tot el que en temps normal no es pot pas aconseguir per trenta o quaranta pessetes.

I allà la multitud s'hi deixà caure. De quina manera! Era imposible respirar. Es cert que hi va haver marits que perderen la muller i mullers que perderen els marits; és cert que per culpa de la revetlla periodística es desferen moltes famílies que tornaren a compondre's a les quatre o les cinc del matí, quan de tornada es trobaren a la llar i s'anaren reunint amb la paciència dels trenca-closques infantils.

Tothom, però, quan havia pogut sortir del Palau d'Agricultura, es prometia no tornar mai més a cap crida de la premsa barcelonina.

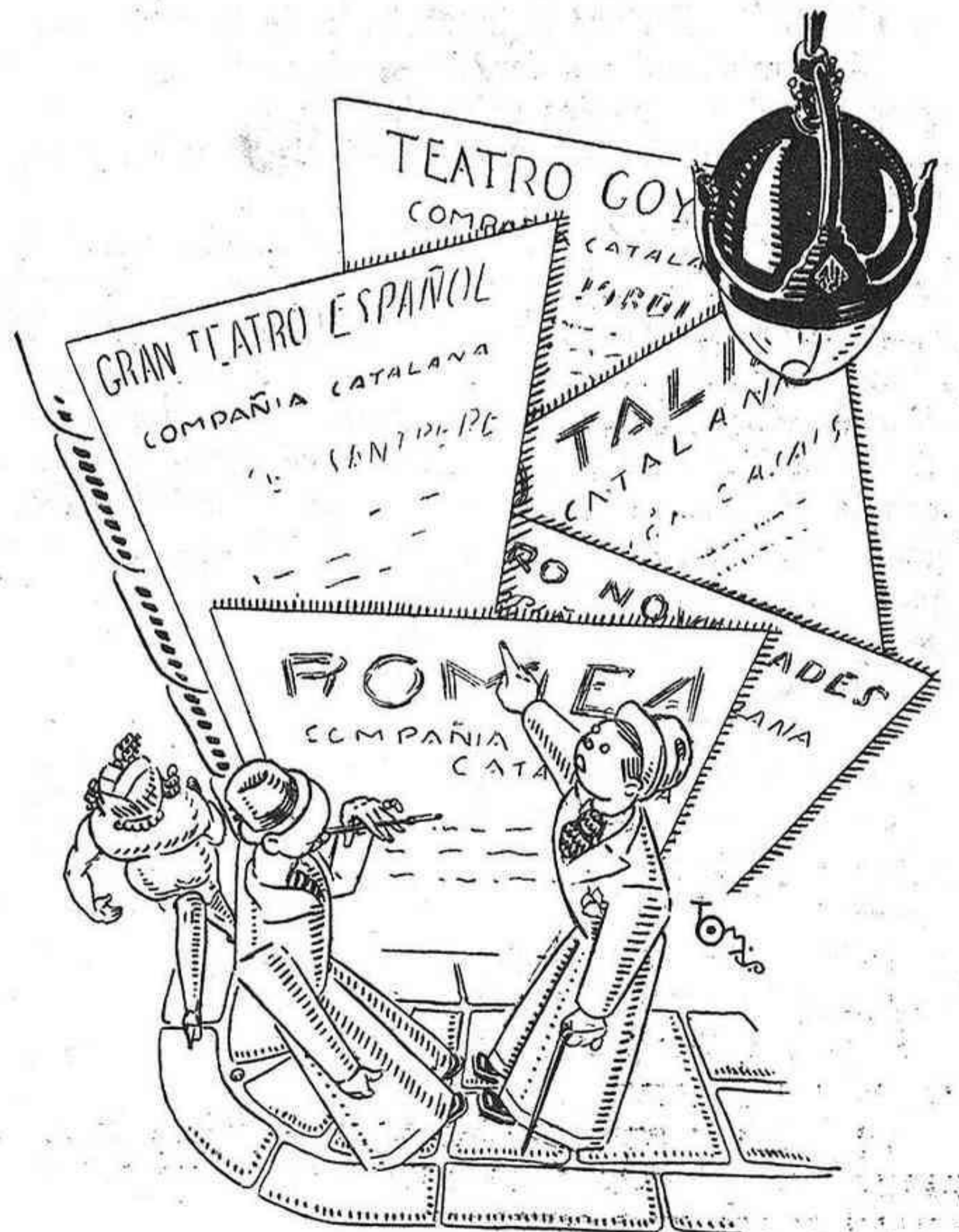
Tota la nit, ja que la gent no podia ballar, trobar la parella a què creia tenir dret, donada la tarja rebuda, veure les reines de la bellesa, poder seure i pendre una orxata o admirar amb tranquil·litat com la gent es distreia des d'un recó, es divertí llençant a la cara dels periodistes barcelonins els adjectius i les acusacions més lletges i menys edificants.

—Bruts!

—Lladres!
—Poques vergonyes!
—Tonguistes!
—Lladres! Lladres! Lladres!

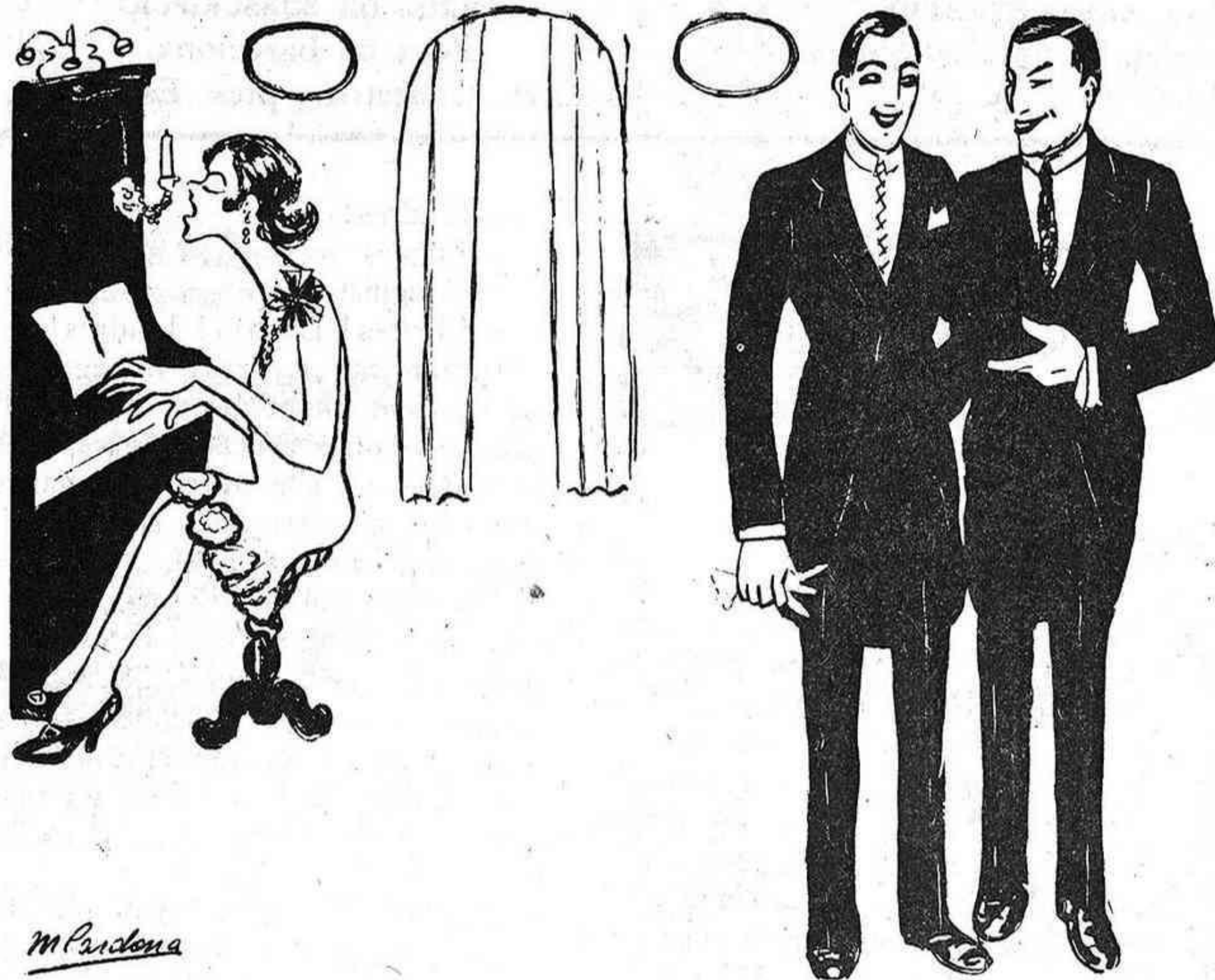
Certament, no era gaire agradable per als periodistes que no hem tingut art ni part en l'organització de la revetlla sentir-nos acusats o escarnits per la multitud. Però les masses no s'hi miren en triar els que deu acusar; i, en fer-ho, hi barreja els culpables i els innocents. En política, com en tot, quan s'acusa, es fa globalment. La desfeta d'un polític produeix la desfeta d'un partit; l'errada d'un metge motiva censures collectives per tots els metges. No es diu mai "l'advocat", sinó "els advocats". Tampoc no es diu "el comerciant" o "l'obrer", sinó "els comerciants" o "els obrers". I el dissabte a la nit, la multitud cridava lladres a tots els periodistes de Barcelona, fins a aquells que no eren ni socis de l'entitat organitzadora.

Ara bé; hi ha un problema difícil de resoldre, i és el de la popularitat de certs periodistes. El públic coneix la cara d'uns quants periodistes. Sia perquè surten retratats al costat de les autoritats a cada banquet oficial, sia perquè pel nom que s'hagin fet han assolit una petita popularitat. Aquests eren els que se la carregaven quan tenien la dissort d'ésser coneguts per algun mortal revetllador protestatari.

—I encara hom parla de la crisi del teatre català!...

M. Pariona

—Que canta o ronca?

—Deu dormir, perquè ara cantava el noi de la mare.

—Això no pot anar, senyor Tal; això és un robatori organitzat — li deien.

El senyor Tal somreia pacientment, es veia mirat per tots els que el rodejaven amb actitud amenaçadora i cercava amb el somriure la indulgència de la garrotada.

—Sí, miri, què vol fer-hi? — s'atrevia a dir com preguntant que el cop no fos gaire dur.

—Què vull fer-hi? A la presó els ficaria a tots, per lladres!!

El senyor Tal ja volia cridar, respondre; però ja no tenia temps. Per sort, una onada de gent se l'emportava cap a la dreta o l'esquerra, on s'iniciava de nou un tumult aclaparador, que cercava en el mot "Lladres!" la paraula de més vibració protestatària. Però poca estona després, el senyor Tal, que patia com els altres les empentes i els estralls de l'organització, tornava a veure's rodejat de gent amb la suor facinerosa que li preparava el cop de puny, la mossegada i la palissa col·lectiva. El senyor Tal somreia quasi demanant clemència. Va suar molt.

ADREÇA

Al senyor Carles Capdevila, home recte i equànime, a qui tots estimem i respectem per la seva tasca digna i honesta: Com ha estat possible que essent vocal de la Junta Directiva de l'Associació de la Premsa, hagi tolerat i consentit l'organització d'una festa semblant que ha pogut aportar unes milers de pessetes al Mont de Pietat professional, però a costa de la dignitat col·lectiva?

Si és una teoria directiva creure que les pessetes ho són tot, què hi farem!.

Ara, si la premsa de Barcelona, a més a més, vol mantenir els prestigis d'una classe, les festes com la de dissabte no són gaire exemplars.

Per no dir gens ni mica.

Francisc MADRID.

CONVERSIONS

—Sabeu com li diuen a "El Matí"?... El Diari dels convertits.

—...?

Sí, home, no feu aquesta cara. Veieu: Josep Maria Junoi, un convertit; Josep Maria Capdevila, un convertit; Joan Baptista Solervicens, un altre convertit...

—Però, i el doctor Cardó?...

—El doctor Cardó no s'ha convertit encara. Però estigueu tranquil, ja es convertirà.

VOT DE POBRESA

Els directors de l'esmentat diari segueixen, naturalment, al peu de la lletra, els ensenyaments de Crist. No més això de la humilitat i de la pobresa no acaben d'empassar-s'ho. Fan el que poden per esdevenir rics, i la seva vanitat no la dissimulen. ¿Sabeu quant gastà un d'ells, el mes passat, en taxi? Mil-cinc-centes pessetes. Es clar que la factura va a càrrec de l'Administració del diari.

REBALLANT SOUS

Les dificultats econòmiques d'"El Matí" no són cap secret per a ningú. No fa molt, els seus quatre directors es trobaven reunits per tal de cercar la manera de reduir

es despeses. La qüestió era delicada. Dels jornals dels tipògrafs resultava impossible d'escapçar-ne un cèntim. Dels sous dels redactors hi havia un procediment més pràctic que escurçar-los: era no fer-los efectius. Però potser s'adonaren que feia temps que no eren més que nominals, i ho deixaren córrer.

Quedava, només, per examinar la qüestió dels sous dels directors, els d'algun col·laborador distingit que encara cobrava. Els quatre directors es miraven tímida-ment. Se'ls tocarien? Aleshores, adéu tinglado! Quina necessitat tindrien de seguir entabanant catòlics?

Sobtadament, Josep Maria Junoi tingué una idea genial. Ningú només que ell podia tenir-la:

—I si rebaixéssim el preu de la col·laboració a Chesterton? Estic segur que si li pintem dramàticament la situació, no protestarà. Ell rai que guanya prou diners i pot fer algun sacrifici per la causa.

Un sospir de deslliurança commogué l'assemblea. Tots acceptaren, reconeguts, la proposició de Junoi. El doctor Cardó, mentre baixava les escales d'"El Matí", es fregava les mans i deia:

—Potser sí, que Junoi acabarà per tenir talent!

CRISI DEL LLIBRE?

Hom parla — encara! — de la crisi del llibre. Suposem, però, que aviat s'acabarà aquest tema. No per altres raons que aquesta: s'acaba l'estiu. El tema s'haurà esvaït

com un núvol d'estiu. I l'any que ve ja procurarem trobar un altre tema.

Ara espremem bé aquest. Hom parla de la crisi del llibre a Catalunya. Aquesta crisi és una cosa completament fantàstica. No hi ha tal crisi. Lluís Capdevila ha esgotat dues edicions de la seva novella Memòries d'un llit de matrimoni — total sis mil exemplars —, i prepara la tercera, corregida i augmentada. De Santiago Rusiñol acaba de publicar-se la tercera o la quarta o la quinta edició de la seva obra famosa L'auca del senyor Esteve en una edició pulcra, esplèndida; en una de les més belles edicions que s'han publicat a Catalunya: Santiago Rusiñol: L'auca del senyor Esteve. Edició definitiva. Antoni López, llibrer. De L'auca del senyor Esteve se n'ha fet un tiratge de cinc exemplars en paper japó, que es venen a dues-centes pessetes; deu en paper Holanda, a cent-cinquanta pessetes; vint en paper de fil, a vuitanta. Doncs bé: els exemplars tirats en paper Japó i Holanda, o sigui els que costen dues-centes i cent-cinquanta pessetes estan ja esgotats. Sols queden doncs, els exemplars en paper de fil, a vuitanta pessetes, i l'edició corrent a setze.

Vuitanta i setze pessetes no són preus corrents, veritat? Un llibre acostuma a costar de tres a cinc pessetes. Però es tracta ara d'una de les obres cabdals de la nostra literatura, de l'obra d'un dels escriptors més estimats de Catalunya. I es tracta d'una edició de les que no en surten cada dia ni aquí ni fora d'aquí.

Doncs bé; Virai estigué el passat dissabte una breu estona a la llibreria d'Antoni López. I veié que el llibre que més demanava la gent era aquesta nova edició de L'auca del senyor Esteve. Malgrat les setze pessetes. I és que qui compra llibres, sap que aquests, si són bons, mai no són cars.

VIRAI.

—Què fas aquí?

—Espero la dona, que ahir es va tirar de la palanca, i com que li agrada tant el peix fresc, potser s'haurà entretingut un xic.

—Jo, quan vaig de "juerga", sempre porto un bastó ben gruixut.

—Doncs jo el porto ben prim, perquè sempre me'l prenen i me'l trenquen a l'esquena.

AGREDOLÇOS

ERRORS JUDICIALS

La notícia, procedent d'Alemanya, és concisa: l'any 1924, a Mecklembourg, fou assassinat un infant, i l'assassí — el presumpte assassí, perquè el desgraciat negava el fet que hom li atribuïa amb una fermesa desesperada— fou condemnat a la pena capital i executat. Ara, tres anys després, la seva innocència és reconeguda: el veritable assassí, consumit pels remordiments, s'ha declarat autor del crim.

El mal ja no té remei. L'executat, és clar, serà públicament rehabilitat. Però, malauradament, no podran resuscitar-lo. I la Justícia, impassible, seguirà realitzant la seva augusta funció...

Tanmateix, fóra d'una elemental previsió que, en totes les activitats humanes, en adoptar una decisió, quedés sempre un marge que permetés, en cas d'un possible error, la seva revocació. Perquè l'error, i no la infalibilitat, és el que és propi de la natura humana. En la pena de mort, aquest marge no existeix. Per això la possibilitat d'un error judiciari és, com tothom sap, l'argument més fort que hom pot invocar contra aquesta pena inhumana.

I aquests fets són més freqüents del que hom pensa. El gran Voltaire, en una lletra adreçada a d'Alembert, en conta un altre de semblant. En un poblet francès, vora el camí ral, va ésser assassinat un home. Prop del lloc del succés vivia un camperol, pare d'una nombrosa família, anomenat Martín, damunt del qual van recaure les acusacions.

Portat davant d'un testimoni que havia vist fugir l'assassí, Martín no fou reconegut com autor del crim. I, aleshores, boig d'alegria, exclamà: —Lloat sia Déu! Heus-ne ací un que no m'ha reconegut.— El jutge, amb lògica superficial i maligna, interpretà així aquestes paraules: Jo he comès l'assassinat, i el testimoni no m'ha reconegut. I

Martín fou condemnat a una mort lenta, horripilant. Poc temps després, un criminal del país, abans d'ésser al seu torn executat, és declarat autor d'aquest crim. Voltaire, abnegadament, prengué pel seu compte la protecció de la família de Martín i la reivindicació de l'honor del mort. "Aquest assumpte — escrivia — em dona més mals de caps, més inquietuds de les que pot suportar un vell xacrós com jo. Però sóc tossut, i lluitaré fins a la mort."

Volem, per acabar, contar un altre error judicial, potser més horrorós encara. L'any 1811, a Noyelles, un incendi destrueix la casa del batlle. L'incendi és criminal, sens dubte. La veu pública acusa el guardatermes Maximilià Froment, enemistat amb el batlle i de caràcter molt venjatiu. Les petjades descobertes al voltant de la casa cremada corresponen, segons sembla, a les botes de Froment. La cosa s'embolica més encara, i el guardatermes, malgrat les seves vehements protestes d'innocència, és condemnat a mort.

Aleshores, la seva muller — jove i bonica — se'n va a París a demanar al rei la gràcia del perdó, el perdó de l'innocent. No pot arribar fins al rei, però rep dels alts dignataris de la cort les més galants insinuacions... Aconseguix finalment veure el ministre, el qual, commogut per la beutat de la jove muller i per les seves llàgrimes, li fa una estranya proposició: Perdonar el seu marit, impossible, però per a evitar-li l'emoció de veure'l morir al patíbul, donarà l'ordre de fer-lo executar mentre ella sigui encara a París.

La muller refusa i s'indigna. Però la indignació no salva pas el malaurat guardatermes...

Després el de sempre. Quan ja no hi ha remei, surt el veritable autor del crim i es declara culpable.

PEROT

Ventalls

En escriure en ton ventall,
que per mi és un bell convit,
d'entre els seus plec's un mirall
reflexa un pregon neguit.

Aquesta franca amistat
que em fa escriure al ventall teu
és un llaç que prego a Déu
que no es vegi mai trencat.

Al contrari, cada instant
que amb el ventall facis vent,
que et porti aquell pensament
que el fa més ferm i més gran.

Com més aire farà, més increment
pendrà la virtut que la manté encesa;
jo sé que l'aire és vida eternament,
si com el del ventall del meu turment
du sentors de puresa.

VICTOR CANIGÓ.

Una lliçó sense eficàcia

Contingències del viure ens obliguen a passar quatre vegades al dia per davant d'una botigueta de graner, l'amo de la qual es permet el luxe de posar al mig de la via pública uns quants sacs de diverses llegums, i damunt dels sacs uns lletrerets anunciant les mostres respectives.

Es el cas que, des del jorn que ens fixàrem que un d'aquells lletrers deia textualment "MUNJETAS GANCHET NOBAS", una obsessió terrible amb perill de convertir-se en neurastènia s'emprà de nosaltres; tant és així, que en llegir-lo ens ballaven els nervis amb símptomes d'epilèpsia.

Pensàvem: una de dues, o a aquest pobre botiguer no l'ha advertit ningú de les faltes ortogràfiques que pesen damunt del sac de mongetes, i val la pena de fer-ho, o és un irreductible antogònic de les normes, i aleshores serà per demés convèncer-lo que el tal lletrer és un seguit de garrafalades.

Una tarda, en veure que a l'establiment no hi havia ningú, fora d'un home amb brusa llarga que feia cara d'ésser l'amo, ens decidírem. Revestits de valor gramatical, i emparats per l'Angel de la Guarda Pompeu Fabra, entràrem a la casa del crim ortogràfic...

—Dispensi, senyor... i perdoni la impertinència... Em podria dir qui ha escrit aquell lletrero que es llegeix damunt del sac de les mongetes?... Vostè trobarà estranya la pregunta, però ja li diré on vaig...

—Ja m'ho penso on va — digué el botiguer. — Vostè desitja fer-me saber que el cartellet està mal escrit...

—Això mateix!...

—Doncs l'ha escrit un servidor; i un servidor ja sap que en comptes de "munjetes" hauria de dir "mongetes"...
Es clar!

—Que no és "ganchet", sinó ganxet"...

—Naturalment!

—I que no s'ha d'escriure "nobas", sinó "noves"...

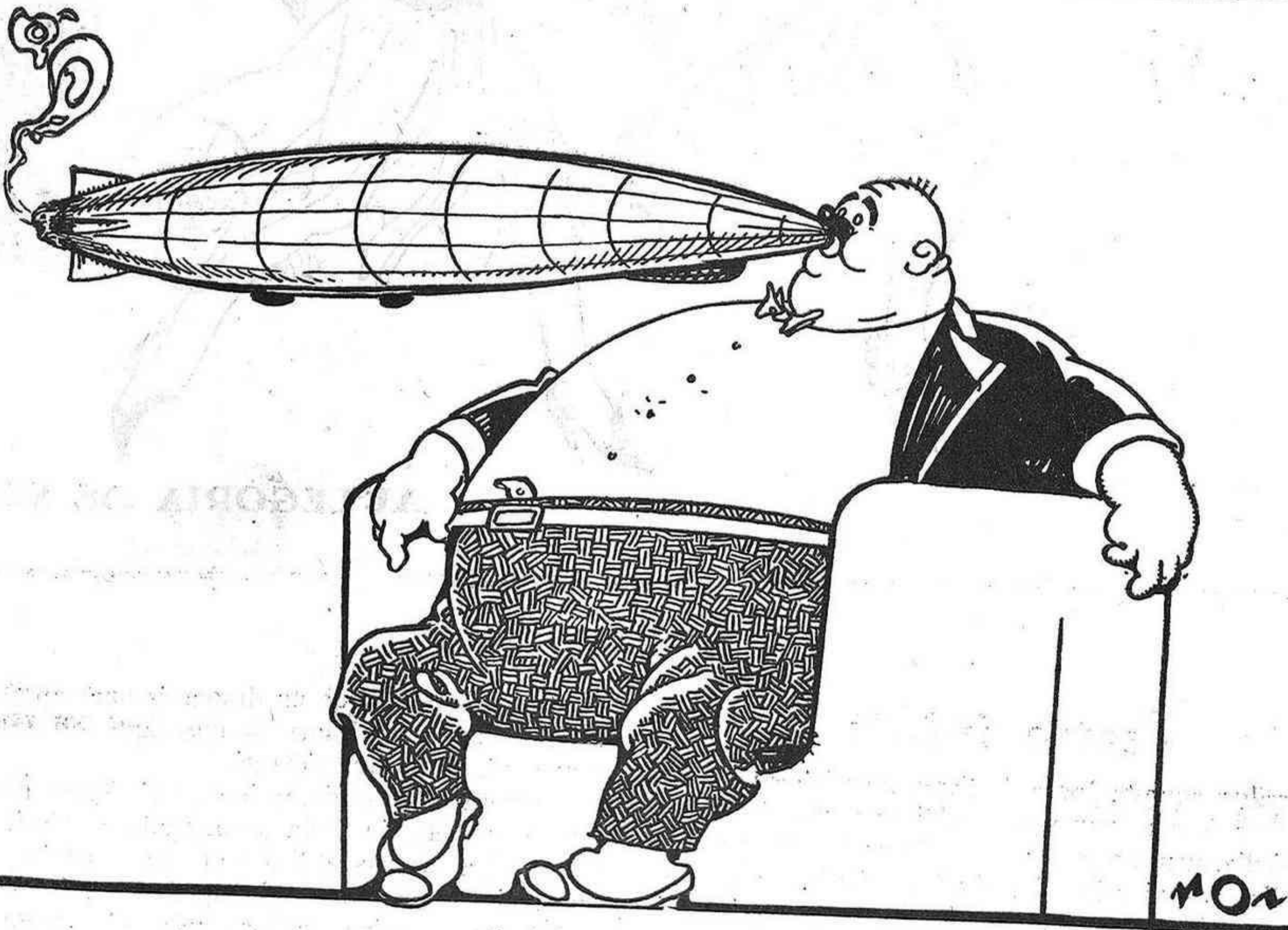
—Justa la fusta!... Doncs, si coneix la manera d'escriure-ho bé, com és que ho ha escrit tan desastrosament?...

—Molt senzill. Vostè, que fa cara d'intelligent, ja em comprendrà. La gent que acostuma a comprar mongetes, no s'hi fixa en qüestions ortogràfiques; llegeix el lletrret, entén el que diu i compra; però és que he observat que els lletrerets mal escrits, criden l'atenció, a més, de molts vianants que, si no fossin les errades ortogràfiques, passarien de llarg distretament. Ara, no... Ara vostè, i el veí del costat, i l'altre, i el de més enllà, passen, riuen — el primer dia —, després tornen a passar, s'hi fixen, s'obsessionen, els agafa com una mania; i de tant interessar-se per l'ortografia del sac de les mongetes, acaben interessant-se per les mongetes del sac... Tingui, miri-se-les, són riquíssimes, es fonen a la boca... N'hi poso una lliura, perquè vui que les tasti... No; no me les pagui... Es un obsequi que li faig a canvi de la lliçó que ha intentat donar-me inútilment.

En sortir de la botigueta, amb la paperina de llegum a les mans — víctimes de l'obsessió gramatical, encara — donàrem una darrera ullada al cartellet: "Munjetas-Ganchet-Nobas". I davant l'aberració ortogràfica, filla, aquest cop, d'una picardia comercial, ens acomiadàrem del graner amb una estreta de mans i un somriure d'intelligència.

—Es llàstima, però — pensàvem tot sopant —, que no es pugui agermanar l'esperit mercantil amb la cultura pàtria, perquè, efectivament, cal confessar que si el lletrero és detestable, les mongetes que l'aguanten són delicioses.

FRA NOI

El somni d'un fumador.

NOI

AL·LEGORIA DE SETEMBRE

Dones, alegria i vi
ara no podem patí

Teatre inèdit

En arribar aquesta època de l'any, invariablement, tots els diaris es donen manya per publicar noves fresques i molt particularment noves teatrals. D'aquestes, les que semblen assolir un major interès, són les referents a les produccions que els nostres autors, xics i grans, puguin tenir en cartera, començades, a mig fer, o a punt d'estrenar.

Val a dir, però, que se'n fa un gra massa, amb això de donar importància a les obres encara inèdites, car s'ha de-

mostrat mil voltes que un drama és una capsa tancada, un meló — un meló-drama — que tant pot resultar madur com verd, el dia que s'enceti.

Manera d'evitar decepcions, seria que autors i empreses no permetessin tanta propaganda *a priori*; perquè, senyors, s'ha arribat a l'extrem, ara mateix, d'interviuar eminències fracassades a les quals després de fer-los declarar que no volen estrenar més, se'ls pregunta "quines obres estaven preparant"; és a dir, que es vol cercar interès fins i tot a comèdies i drames que han de restar al ca-

laix d'una tauleta, o a un recó del cervell privilegiat.

Per aquest camí, arribarem a acusar transcendències insospitades damunt de nicieses sense solta. El món està ple d'adroguers, de vetes-i-fils, d'enginyers, d'empleats municipals que tots poden tenir la seva comèdia sota del coixí, i una comèdia potser magnífica. Qui ho sap on rau la producció teatral per excel·lència?... Un cor, un cervell, una mitjana cultura, un temperament amb vocació, i una ploma estilogràfica poden produir el miracle.

Mes això no vol dir que tinguem d'empaïtar tots els

adroguers, els vetes-i-fils, els enginyers i els empleats municipals per preguntar-los com tenen l'obra, quin títol li posaran, i on pensen estrenar-la. L'interès-autor, no val res; el tot, és l'interès-obra; i fins que aquesta no hagi eixit de les ombres genèsiques, no valen escarafalls ni propagandes fules.

O, posats a descobrir genis, un dia ens sortiran els crítics dient que aquell malaguanyat *Narcís del Toro*, tenia una tragèdia inèdita, *La mort d'En Cagalàstics*, que posada avui en escena, potser seria un esdeveniment.

La verdad sobre el negocio editorial, per Stanley Unwin.
Traducció de Josep Zendera.

Aparentment, i a jutjar pel títol, aquesta és una obra que sols pot interessar tots aquells a qui afecti més o menys directament el negoci del llibre: editors, llibrers, autors, fabricants de paper. Així s'avisava, honradament, a la coberta: "autors, editors, llibrers i bibliòfils trobaran en aquest llibre un tresor d'idees i de coneixements utilíssims".

Massa honrat l'avis. L'obra aquesta interessa a qual-sevol lector de mitjana cultura. "La verdad sobre el negocio editorial" és un llibre que té l'encís i l'interès d'una novella d'aventures. I consti que no fem broma — no en fa mai L'ESQUELLA en tractar de llibres —; consti que tenim proves a favor nostre. Arnold Bennet, un dels més aguts escriptors anglesos del nostre temps, ha dit: "He après en aquest llibre més de cinc-cents coses." I heu-vos ací l'opinió d'Hugo Wast, el famós fulletinista americà: "He llegit el llibre amb immens interès."

Aquests dos homes, Arnold Bennet i Hugo Wast, d'obra tan dispar i oposada, han sentit un veritable interès per aquest llibre. La dada és interessant. I demostra abastament que es tracta d'una obra que pot interessar tothom. Nosaltres creiem que fins pot interessar més al senzill lector que a l'especialista, a l'interessat en el negoci editorial. Pel lector té aquesta obra la meravellosa virtut de descobrir-hi un món nou: el de com se crea, de com se realitza el llibre, amb quins elements, de quina manera, etcètera.

Stanley Unwin, l'autor, és un dels editors més forts i competents de Londres. Ha escrit aquesta obra honradament, dignament, sense cap "parti pris". Es una actitud ben digna d'elogi.

Caldria que tots els que tant semblen preocupar-se per la crisi del llibre a casa nostra, i que tan malament semblen conèixer el problema, llegissin "La verdad sobre el negocio editorial".

Josep Zendera ha fet una traducció pulcra, correctíssima, fidelíssima, que mereix tots els nostres elogis.

Enciclopedia Gráfica: El Japón, per Jideko Sellés Oguino de Vidal.

Aquest d'"El Japón" forma el quart fascicle de la interessantíssima "Enciclopedia Gráfica" que publica l'Editorial Cervantes.

Indubtablement, el tema és propici a fer una cosa reeixida. El Japó és avui, encara, la terra del misteri i la meravella.

Jideko Sellés ens en fa història, i el seu relat té tot l'encís d'un conte de fades. D'un conte de fades, però ben lligat, estretament lligat a la realitat, car una direcció tan intel·ligent i atenta com la d'Enciclopedia Gráfica no pot falsejar un país.

L'obra va profusament il·lustrada.

Temas de historia del Teatro, per Adrià Gual.

Tres temes, interessantíssims els tres, conté aquest volum: evolució de l'escenografia, les Danses de la mort, la comèdia al segle XVIII. Aquests temes són tractats amb la competència, l'encert i la sagacitat característiques en Adrià Gual.

Adrià Gual, vulguin no vulguin, és l'home que més i millor ha treballat a Catalunya. Qui hagi fet més, únicament qui hagi fet més, té dret a criticar l'obra d'Adrià Gual.

Aquest volum de "Temas de historia del Teatro" convidaria que el llegissin els nostres actors. I els nostres afeccionats. Que no tenen temps? Sí, home; per a llegir, per a fer-se una cultura, sempre hi ha temps.

ALPHA.

NOTULES

L'auca del senyor Esteve, de Santiago Rusiñol. Edició definitiva.

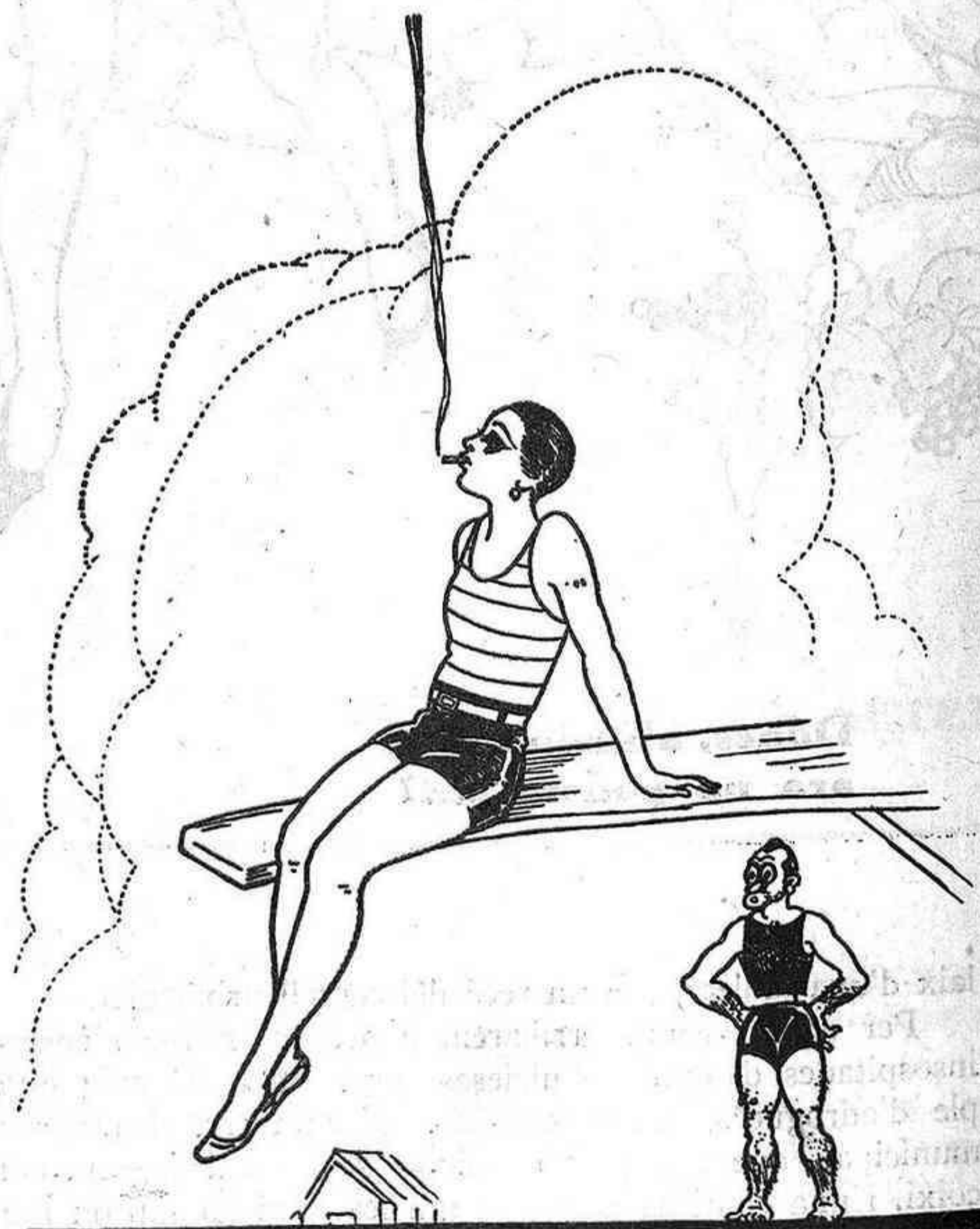
DOMENEC DE BELLMUNT

Domènec de Bellmunt ha lliurat a la impremta un llibre nou del qual desconeixem el títol.

UN LLIBRE I UN PROLEG

Alexandre Plana és qui ha prologat el llibre "Assaigs (Homes i Coses)", del nostre amic Pujol i Algueró.

A.

L'INCOGNIT

—Vetaquí que no sé si és un home o una dona; hauré d'esperar que es vesteixi.

L'hora múltiple

Després d'un període d'anys d'inèrcia dels capdavanters dels moviments espirituals del nostre poble, inèrcia justificadíssima si es té en compte l'actitud del poble, que tot l'interessava menys les coses que afectaven l'esperit, ens trobem amb un desvetllament espiritual considerable.

Avui, però, ja una part del poble, no arriba a la majoria, s'interessa en el conreu del camp fins avui erm de l'esperit.

Una gran activitat es manifesta en tots sentits. Els nostres escriptors com si volguessin rescabelar-se d'un dejuni forçat, escriuen llibre darrera l'altre, i en conseqüència, les editorials no paren de vomitar obres que el públic no rep amb l'entusiasme que caldria per fer desaparèixer la tan comentada crisi (?) del llibre català.

Traductors de totes les llengües incorporen a les nostres lletres obres de totes les eminències del món.

Per altra part, les conferències cauen com pluja menuda d'hivern per tots els indrets de Catalunya.

No trobaríem ja tampoc cap ciutat de mitjana importància sense el seu diari o setmanari i la seva revista, el mateix que no trobaríem ja quasi cap poble sense que un nucli de joves no hagi format el seu centre amb una biblioteca més o menys ben orientada i nombrosa, que segueixen amb el mateix interès que els nuclis de ciutat, potser més, els problemes de la cultura i els altres que afecten l'home.

Evidentment estem vivint una hora d'una activitat excelsa, activitat que dignifica els pobles.

Però té la seva part de difícil com totes les coses en formació.

D. COLOMER i OLIVERES.

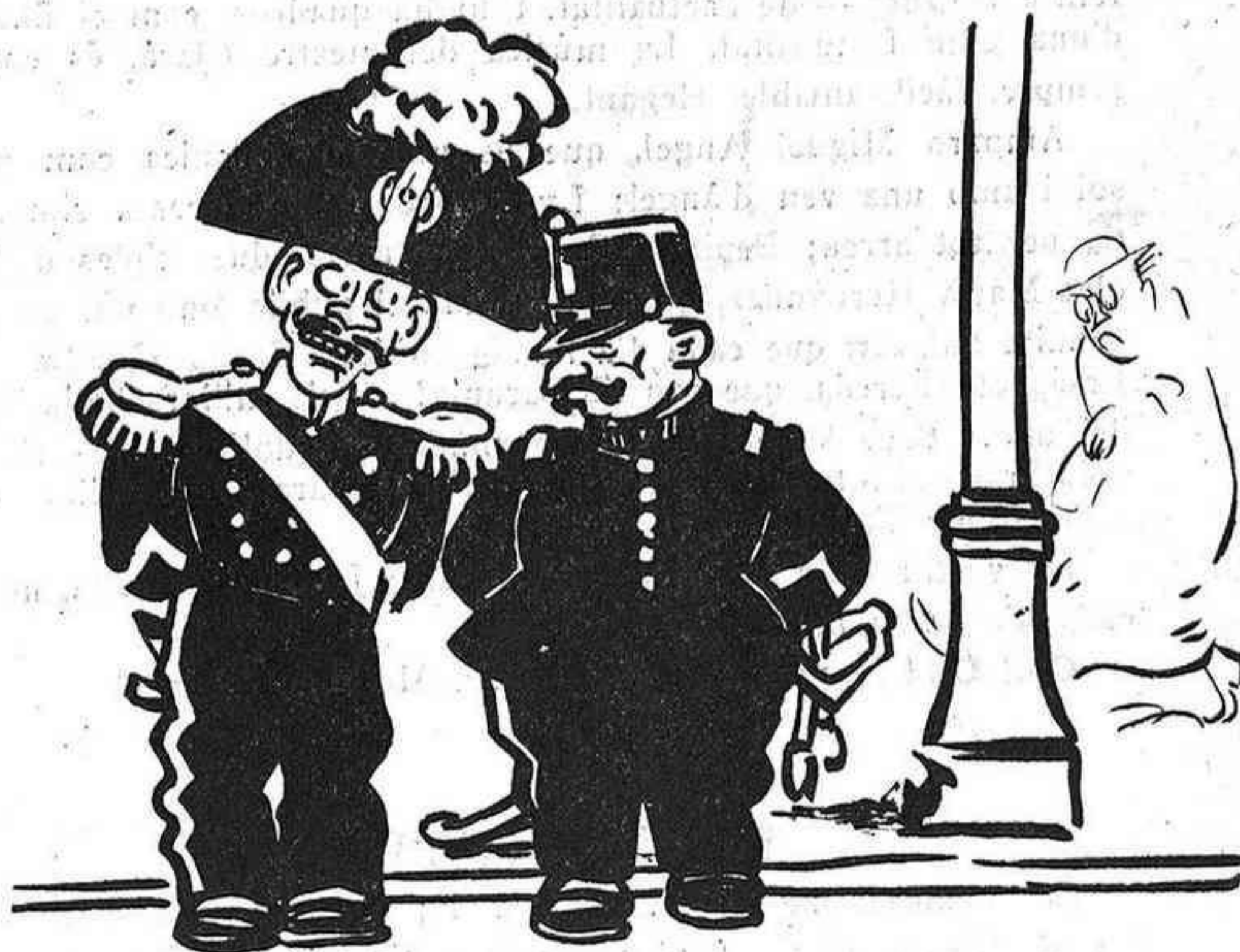
COMENTARIS

BONS PROPOSITS

Josep Santpere ha fet unes manifestacions sobre el que serà la propera temporada que ell prepara al Teatre Espanyol. Jo conec Josep Santpere — el conec des de la butaca —, ja fa molts anys, i sé el que val. Ho sé millor que els altres que únicament l'han vist fent vodevil o drames d'aquests que no sé per què en diuen realistes, car la major part d'ells no tenen res a veure amb la realitat. A Josep Santpere jo li recordo dues obres: "Joventut de príncep" i "El barber de Sevilla", que no crec es puguin interpretar millor. Avui encara, malgrat el treball embrutidor a què s'ha lliurat, és ell qui ens ofereix més possibilitats.

Bona prova del que dic són les manifestacions a què abans he fet referència. En elles Josep Santpere ha dit a un periodista que "té la idea d'organitzar una mena d'abonament per a fer bon teatre. Destinaríem un dia de cada setmana, els divendres, posem per cas, a representar obres diguem-ne selectes, presentades amb tota dignitat."

Aquest ens sembla un bon camí, el millor camí. I crec que

A ITALIA

—Creu que si a Barcelona els urbans fessin tanta patxoca com nosaltres, el trànsit rodat aniria més a l'hora.

Santpere és sincer en manifestar aquest desig. Com crec que és ell el més capaç, el més intelligent i autoritzat per a dur-ho a bon terme. Ja és hora que Catalunya tingui un teatre lliure— com tenen París, Berlín, Milà, Moscú, i perdoneu-me aquesta cita en gràcia a què no pretenc pas fer el savi—; un teatre allunyat dels dos extrems: la grolleria i el patufisme. Els autors catalans, en col·laboració amb els empresaris, han allunyat el públic del teatre. L'han allunyat escrivint aquesta mena de comèdies en les quals no passa res interessant ni es diu res interessant. Si un autor català hagués escrit **Els fracassats**, per exemple, s'hauria vist obligat a estrenar-los al paral·lel. El públic senyor — disfressat de senyor — dels teatres del centre, s'hauria sentit ofès i avergonyit. Com es tractava d'un autor estranger, alguns crítics, abans de l'estrena, havien dit que l'autor tenia molt talent, l'obra passà sense que, però, fes massa gràcia al públic. Es una valentia, per part de l'empresari, digna de tot elogi. El nostre públic encara ho és de Pastorets i Ventafocs. I els nostres autors no fan res per treure'l d'aquest estat. Públic i autors se n'haurien de donar un xic de vergonya.

Per això cal aplaudir els propòsits de Josep Santpere. I desitjar que els dugui a bon terme.

MANUEL BORRELL I MAS.

CÒMIC

Manuel Sagrañes i Amichatis han estrenat la seva revista **Olé! Ole!** Y han triomfat novament com havien triomfat altres vegades. Veritablement, la col·laboració d'Amichatis i Sagrañes resulta plena d'excel·lències.

Olé! Ole! no és pas, com modestament asseguren els autors, una revisteta de circumstàncies per a passar el que resta d'estiu. Es una revista plena d'enginy, de gràcia, ben estructurada i resolta. La part parlada és molt superior a altres revistes anteriors. Hi ha cuadros que causen un gran efecte al públic, com són **El corazón del Pilar** i l'escenificació de la llegenda de Zorrilla, "A buen juez, mejor testigo". Hi ha un quadro — el de la noia que col·lecciona barítors — ple de gràcia de bona llei. Hi ha després, en tot el nus sinuós i multi-forme de la revista una crítica aguda i enginyosa — sempre

feta amb gust — de l'actualitat. I hi ha quadros, com el final, d'una gran fastuositat. La música del mestre Clarà, és com sempre, fàcil, amable, elegant.

Amparo Miguel Angel, que és una noia bonica com un sol i amb una veu d'àngel; Lydia Francis, que vessa simpatia per tot arreu; Pepita i Conchita Huerta, dues tiples d'ole ole; Maria Hernández, que entusiasma el públic amb una jota; Juanita Salazar, que cada dia ho fa millor; Sacha Goudine i Enriqueta Pereda, que son — paraula! — els millors ballarins del món; Pepe Viñas, Manolo Fernández, Rodolfo Blanca, Manolo Prades, i tots els altres — ja ens perdonaran els obllits — estigueren a l'altura d'eminències.

Els vestits d'En Max Weldy, madame Jannet i Paquita, que cada dia ho fa millor.

Ole! Ole! ha tingut un gran èxit. Molt merescut.

S. A.

ENTREACTES

En Vendrell ha format companyia; porta com a director escènic l'Anselmo Fernández, i com a director artístic el mestre Serrano.

La "tournée" serà a base d'obres d'en Serrano; a més, estrenarà "La Dolorosa", "La del pañuelo rojo", també d'En Serrano, i alguna altra.

Diumenge passat, a Mora d'Ebro, En Vendrell va cantar la "Francisquita", essent aquesta la 548 representació.

Hi ha algú que en doni més?

En Borràs, a més dels artistes contractats, ha fet una bona adquisició; ha contractat el primer actor Rojas.

Es diu també que la Jordi ha firmat els contractes d'En Guitart, La Cosmo i la Lliteras, i altres que ja ho direm.

Es diu que la Jordi posarà càtedra de "misse en escèna".

Tanmateix, sembla que els malalts de l'Hospital de Santa Creu han estat tots traslladats a l'Hospital de Sant Pau.

Al vell casal benèfic del carrer del Carme no hi resta ja ni un infecció ni un atacat de la pleura. El barri populós devé totalment sanejat.

Però... i de l'edifici, què en farem? Recordem que conté pedres glorioses i magnífiques. Cal que se'n preocupin els "Amics de l'Art Vell".

I la xamposa fira de Sant Ponç, çon la portaran, ara, si el seu origen i la raó de la seva existència era l'Hospital?...

D'aqueixa part pintoresca, cal que se'n preocupin els amants de la tradició i del tipicisme, en mala hora tan bescantat.

Quin desori, la revetlla de la Premsa, a Montjuïc!...

Els organitzadors no tingueren en compte que les coses tant es poden perdre per massa com per poc.

I ocorregué el que era de preveure: massa gent, massa èxit; d'aquí la manca d'ordre, d'aquí les trepitjades i les empentes.

Ni els actors pogueren maniobrar, ni als espectadors els fou possible veure res.

Anem a dir que tots hi estàvem en caràcter: érem al Palau d'Agricultura, i fèiem el pagès.

Uns turistes estrangers restaven boca-badats davant l'espectacle edificant d'uns benemèrits ciutadans barcelonins que al mig del dia, al pic del sol, feien cua al carrer esperant treure la cèdula.

Fins que un dels forasters, intrigat, preguntà a un guàrdia: — "Fa piacere... Tutta questa gente... Viene a cercare denaro ..."

El guàrdia, que xampurrejava l'italià:

— "Cà!... santo cristiano!... Tutto al rovescio!... Viene a portar-nel!"

En honor als Exploradors aragonesos s'ha celebrat, no fa gaire, un ball de societat lluidíssim.

Ens sembla molt oportú i molt indicat l'obsequi, tractant-se d'exploradors.

¿No és precisament ballant, que a voltes es fan magnífiques exploracions?

El 15 de Juliol de 1904, minat per la tisi, moria, lluny de la seva pàtria, a Badenweiler (Alemanya), en una trista cambra d'hotel, el gran escriptor rus Anton Tchekhov.

Amb motiu del 25 aniversari de la seva mort, un escriptor rus ha visitat aquest hotel. L'any 1908, al jardí de l'establiment, li havien erigit un bust en bronze. Però aquest bust va desaparèixer durant la guerra europea.

L'any 1916, en efecte, Alemanya molt escassa de metalls, ordenà la incautació de tots els articles metàl·lics que no fossin d'una necessitat imprescindible. I el bust de Tchekhov fou enviat a una fundició per ésser transformat en un artefacte de mort...

Estranya fatalitat de les coses humanes!

L'empleat: — Venia a demanar-li quinze dies de festa, com cada any per anar-me'n a fora...

L'amo: — Home! Amb la feina d'aquest any, vol marxar? Deixi-ho córrer per aquesta vegada, i així, si vostè té consideració, és fàcil que els altres en tinguin per vostè...

Balanç de fi de mes, efectuat pel dependent a l'ombra de les alsines de la plaça de Catalunya:

— Dues hores cada dia de superàvit... sense vacances... sense cap satisfacció... i ell molta consideració, i els altres?...

Veient l'estat d'aquest infeliç, volia que el veiessin els senyors de la comissió mixta. Però és inútil: aquests senyors són a estiuejar.

AQUEST NUMERO

HA ESTAT REVISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

R. D. V. — Els versos no poden anar.

"Broma" (Tarragona). — Prenem nota del seu domicili. Però per ara tenim cobert el pressupost de col·laboració.

M. M. — No volem, per ara, tornar a tractar aquest tema.

R. C. (Rasquesa). — Trobem que vostè pot fer coses més interessants. Faci-les i envii-les.

E. C. (Malió). — Ben versificat, però massa vulgar el tema.

J. V. — No pot anar.

"Ivan Toc". — Anirà.

E. I. — En efecte, senyoreta, les inicials E. R. corresponen a un altre col·laborador. Dels versos que vostè ens envia n'aprofitem un per a "La Campana".

"Ex-Otic". — Massa llarg! Massa llarg!

A. D. — El mateix li diem. Cal limitar-se.

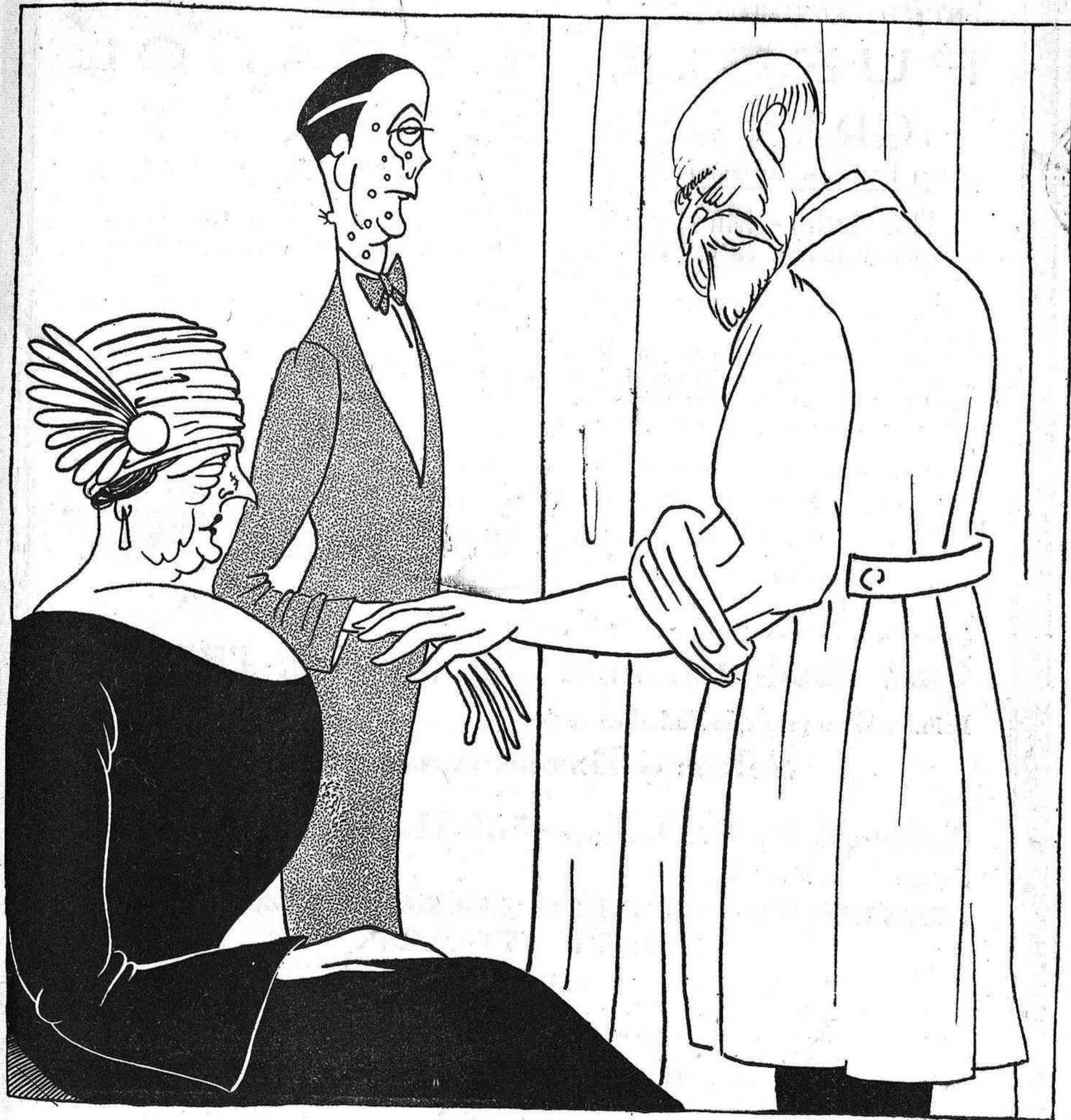
J. R. (Juneda). — Anirà, corregit, un dels versos.

J. A. M. — Passa a "La Campana".

A. N. — No ens fan prou el pes els dibuixos que ens envia. "Iris". — No pot anar.

J. C. R. (Vilanova i Geltrú). — Pensi que no disposem de molt espai per a donar lliçons. Però ací, van les que vostè ens demana: el primer que ha de fer és comprar-se un Diccionari i una gramàtica per a perfeccionar el seu català. Després ja en parlarem.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana". — Om, 8. — Barcelona

EL DIAGNOSTIC

El doctor: —Aquest noi el trobo anèmic, és, sobretot, estret de pit.

La mare: —Vet aquí perquè la gent sempre deia que no t'assemblaves a mi.

EXPOSICIO INTERNACIONAL DE BARCELONA

Oberta fins les dues de la matinada

PALACIO NACIONAL

ENTRADA AL MATÍ, GRATIS

ENTRADA A LA TARDA, 0'50 PTES.

PUEBLO ESPAÑOL

GRAN PARC D'ATRACCIONS

AVUI I TOTS ELS DIES, EL BALÓN INFERNAL

Rosaleda - Miramar - Poble Oriental - Font del Gat
Secció Japonesa en el "Palacio Alfonso XIII". Venda d'Articles Japonesos

Es posen en venda els carnets de 25 entrades, al preu de 22'50 pessetes.

Aquests carnets serveixen per tots els dies, tallant-se una entrada els dies que sigui d'una pesseta; els dies que l'entrada al recinte sigui de dues pessetes hom tallarà dues entrades dels esmentats carnets.

Les persones que posseïxin antics carnets

d'entrada al recinte de l'Exposició podran emprar els susdits carnets en la forma següent:

Els dies que el preu d'entrada al recinte de l'Exposició sigui de dues pessetes, per cada fulla podrà entrar una sola persona.

Els dies que l'entrada al recinte sigui de dues pessetes, per cada fulla podran entrar dues persones.

NOTES: El públic no podrà entrar en el recinte amb cistells, farcells ni paquets voluminosos.

No es permetrà menjar en els bancs, jardins, places, escales, etc.

La consigna per a petits paquets queda establerta a les Portes de la Plaça d'Espanya, fora del recinte.

Diumenge, dia 8, a les quatre de la tarda:

Gran Esdeveniment Deportiu en l'ESTADI

Primer: Gran partit de Futbol entre l'equip

Selecció Barcelona-Europa

contra

Selecció R. C. D. Español-R. Madrid i Atlètic

Segon: A les sis de la tarda:

Emocionants Carreres de Motos en pista plana, pels asos anglesos del "DIRT TRACK"

PREUS

Entrada general.	1'45 Ptes.
Tribuna lateral amb entrada	3'00 »
Seients Nord i Sur, rengles 10 a 33 amb entrada	3'00 »
» Nord i Sur, rengles 1 al 9 amb entrada	3'50 »
Tribuna principal grada superior amb entrada.	6'00 »
» » inferior amb entrada.	7'00 »
» » palcos terreny amb entrada	50'00 »
» » pis amb entrada	55'00 »

L'entrada al recinte de la Exposició serà de 1'05 inclòs l'impost de «Protección a la Infancia», que se expendrà junt amb les de l'Estadi.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFON 18692

EDICIÓ DEFINITIVA

L'auca del senyor Esteve

NOVEL·LA

DE

SANTIAGO RUSINOL

Esplèndida edició il·lustrada amb dibuixos d'En RAMON CASAS,
Rodolins d'En GABRIEL ALOMAR.

Coberta d'En VILARRASA (Obi).

Edició impresa a diverses tintes sobre magnífic paper Plantin, fabricat expressament,

PREU: 16 PESSETES

A més de l'edició corrent de 16 pessetes, Se n'han fet numerats i signats per l'autor:

5 exemplars, del 1 al 5, paper Japó	Ptes	200 (esgotats)
10 » » 6 » 15, » Holanda	»	150 »
20 » » 16 » 35, » de fil Guarro	»	80

COL·LECCIÓ D'OBRES SELECTES

VAN PUBLICATS ELS VOLUMS:

Vol. I.-E. MURGER. **Escenes de la vida bohèmia**

Traducció d'E. LLUELLES. Pròleg de SANTIAGO RUSIÑOL

Vol. II.-ROUSSEAU. **Contracte social**

Traducció i pròleg de RAMON VINYES

Vol. III.-DIDEROT. **La Monja**

Traducció i pròleg de LLUÍS CAPDEVILA

Vol. IV.-RUSIÑOL. **Coses viscudes**

Preu: 2,50 ptes. el volum

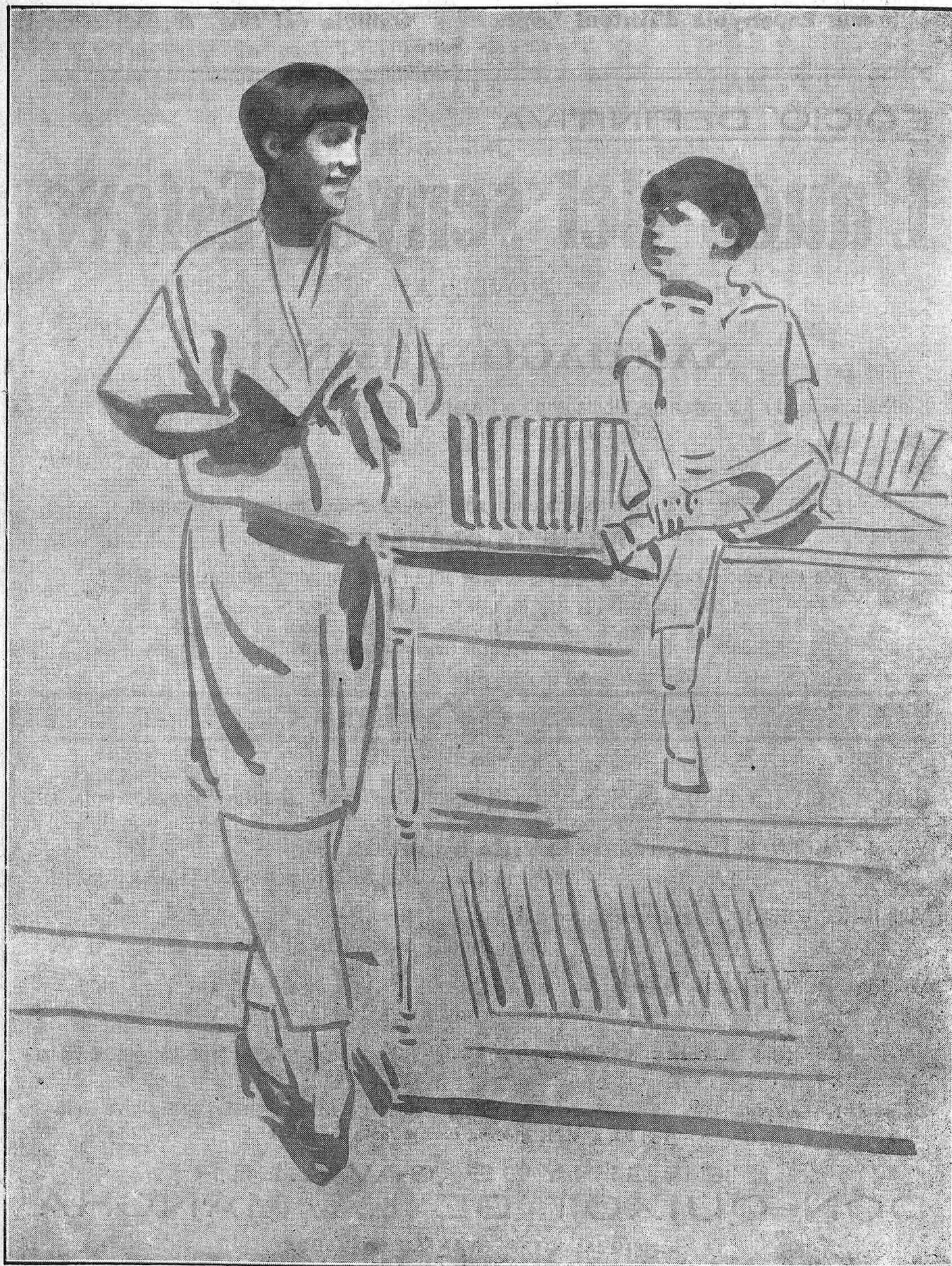
Dintre de la segona quinzena d'aquest mes es publicaran de la "Col·lecció d'Obres Selectes", els volums **V, VI i VII**, que contindran l'obra immortal

L'ENGINYÓS CAVALLER DON QUIXOT DE LA MANCHA

de MIQUEL DE CERVANTES SAAVEDRA

Traduïda al català per ANTONI BULENA i TOSELL, i amb un pròleg de J. GIVANEL i MAS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o be en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponidors se'ls atorga rebuixes.

Les noves generacions

—No sé per què t'encaparres a ensenyar-me de llegir, si quan sigui gran, vui ésser boxador.